Q. D. B. V.

DISSERTATIONEM INAVGVRALEM

DE

IVRE EX PACTO REVENDENDI SI VENDATVR

(vom Wiederkauffs-Rechte)

EX AVTORITATE

INCLITI ICTORVM ORDINIS

IN ALMA VITEMBERGENSI

PRAESIDE

IO. HENRICO BERGERO

I. V. D. P. P. atque h. t. Academiæ

Rectore

PRO LICENTIA

SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES ATQVE

PRIVILEGIA RITE AC MORE MAIORVM CAPESSENDI

P. P.

IO. IACOBVS MEIS

MARISFELD. HENNEBERG. FRANCVS

A. D. V. KAL. SEPT. cIↄ Iↄc LXXXIX.

WITTEMBERGAE

IO. CHRIST. TZSCHIEDRICH RECVSA 1744. 5]

Biblioteca Nazionale NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

I.

Iuris pactique vocabula notiora ſunt, quam ut uberi expoſitione indigeant. Revendendi autem verbo uſus eſt Ulpianus *l. 37. de bon. libert.* Et Proculo *l. 12. de præſcr. verb.* transſcribere idem eſt, quod Ulpiano vreendere. Porro, quamvis & apud Javolenum *l. 19. de Uſurp. & uſu cap.* retractam venditionem aliqui mutent adjecta O. litera, quaſi a retroagendo, & quod in fraudem libertas data retrahi debet, ut apud Paulum eſt *l. 45. §. 3. de jur. fiſc.* non ita ad rem præſentem faciat, quis tamen reſcriptum illud Divorum Fratrum vel mutare poſſit vel ſequi dubitet, quo jubent, ut, ſicut a Papirio Juſto relatum eſt *l. f. §. 2. de adminiſtr. rer. ad civ. pert.* agros reipubl. quamvis a b. f. emtoribus poſſeſſos, Curator civitatis retrahat? Quo argumento Dd. jus ex pacto aliisve cauſis, ſive rem venditione ab uno in alium alienatam, ſive contractum re nondum tradita inter venditorem & emtorem initum revocandi non inconcinne Retractum dixere, quemadmodum a contrahendo contractui, a diſtrahendo diſtractui nomen eſt. Quid? quod ea res omnis tam multiplex ac varia eſt & in ſpeci-

es tam multas recepta, ut omnino nomen aliquod vel novum fingendum vel vetus quærendum illi fuerit. Græcis retrahendi poteſtas nuncupatur ϖροτίμησις, ab eo nimirum, quod emtori vel lege vel pacto aliquis in emta re præferri poſſit. Nam præferre Græce eſt ϖροτιμᾶν. Alii appellant jus protimiſeos a πρῶτος & μύσις i. e. præcluſio, quod retrahens emtori quaſi viam præcludat: Sed in rem ire ſatius eſt quam recenſione nominum diſtineri.

II.

Primum poteſtatem retrahendi confert conſanguinitas, quæ poteſtas jure Gentium poſt inventam emtionem venditionem originem cæpit, non tam ut affectioni, quam plerique erga poſſeſſiones vel avorum imaginibus notas vel educatione ſui dilectas habent, indulgeretur, quam ut bona in gente & familiis manerent, nec extra illas invitis proximioribus alienarentur, quandoquidem naturalis ratio, tanquam rerum omnium rectiſſima arbitra, familias, quæ fulcrum reipublicæ ſunt, conſervari atque extraneis ſanguinis lege junctos præferri ſatis dictitat. Hinc Hebræos ſtatim hoc jure uſos eſſe teſtis Codex ſacer eſt *Lev. XXV. 25. Ruth. IV. 4. Jerem. XXXII. 7. & 8.* Atque ejus veſtigia ab Hebræis ad Græcos pervenerunt. Plane a retractu cum Hebræis uſitata redemtio rerum venditarum, quæ erat revelatio debiti ſine omni pretio & fiebat jubilæo d. *Lev. XXV. 10. ſeqq.* tum Græcis recepta σεισάχθεια h. e. redemtio a debito ex lege Solonis juxta Plutarchum in Polit. ſeparatam rationem habet. Sed & deinceps a Prudentibus Romanis approbatum retractum cognationis uſuque fori exercitum eſſe *l. 35. de minor. l. 60. de pact. 62. pr. de contrab. emt.* indicio ſunt. Et diſerte ipſi Imperatores Valentinianus Theodoſius & Arcadius *l. 14. C. de contrab. emt.* teſtantur: ibi: *Dudum proximis conſortibusque con-*

Digitized by Google

conceſſum erat, ut extraneos ab emtione removerent, neque homines ſuo arbitratu vendenda diſtraherent. Imo lege aliqua expreſſa id nominatim inductum fuiſſe eadem Conſtitutio monet verbis: *ſuperiore lege caſſata.* Quod jus vel ad Gratianum Imperatorem vel potius ad Conſtantinum M. a cujus extremis annis ad hujus legis æram ſunt 54. anni referendum eſt, ut is aliquo Moſaici juris exemplo id in rempubl. Romanam & Chriſtianam invexiſſe intelligatur. Sed quum gravis injuria videatur, eaque inani honeſtatis inquam *εὐπρεπίας* colore ſ. colorata ratione honeſtatis veletur, ut adverſus communes Iuris Regulas homines de rebus ſuis aliquid facere cogantur inviti, laudati Imperatores eadem conſtitutione forte Flaviani P. P. viri eximii magnæque ſapientiæ, ſed Chriſtianæ religioni infeſti, ad quem ea reſcripta eſt, ſuaſu longa perpenſaque de liberatione a ſuperiori lege, quæ in honeſtate quadam Chriſtiana fundata erat, deſcivere atque hanc retractus ſpeciem ſuſtulerunt & libertati Quiritum indulgentes unumquemque ſuo arbitratu quærere vel probare emtorem poſſe permiſerunt.

III.

Moribus Teutonicarum Gentium Retractus, quem vocant, Gentilitius antequam Jus juſtinianeum in Germaniam certis modis reciperetur, & deinceps ſemper obtinuit, quemadmodum ex *lib. 1.* Land-Recht *art. 34. & 52.* item Codice LL. antiquarum *tit. 14. §. 2. & tit. 16.* nec non Suevico ac Alemannico jure, quibus totius Germaniæ res regitur, apud Meichſnerum ſatis arguere eſt. Atque quum reproducti e tenebris Juris Juſtinianei Doctores ex eo jus hoc protimiſeos reprobare conarentur, conſultum arbitratus Fridericus Imperator eſt, ut Conſtitutione peculiari Jus Teutonicum atque uſum fori patrii contra iſtorum molimina tueretur. Extat ea

Digitized by Google

in Libris Feudalibus *lib. V. tit. XIII.* & ſumta eſt ex Novella II. Romani Senioris Lacapeni in Oriente relata *Lib. III. Tit. 3. n. 118. &c.* Harmenopuli. Igitur jus retrahendi ex cauſa conſanguinitatis exorbitans aut ſingulare eſſe, ut vulgo perſuaſum eſt & imprimis a Carpzovio. *P. 2. C. 31. d. 1.* inculcatum, tantum abeſt, ut potius nobis vere commune, imo non per Germaniam tantum, ſed totam fere Europam teſte Sim. van Leuwen *lib. 4. Cenſ. For. c. 20. 21.* receptum atque Cæſaris auctoritate firmatum ſit. Neque diffitendum. *Conſt. Elect. 31. p. 2.* a jure communi Saxonico recedere atque juri Juſtinianeo hactenus in Germania non recepto ſuffragari. Et perperam Reinkingius de *retr. Conſangv. quæſt. 1. n. 23. ſeqq.* Mevius *5. dec. 32.* Hahnius *ad Weſenb. de reſcind. vend. n. 6.* & ſi qui alii, omne jus Retractus ex recepto æſtimari volunt. Neque onus probandi, prouti JCti Helmſtadienſes apud Hahnium reſponderunt, ad actorem referendum eſt. Quid? quod ipſe Carpzovius eundem Retractum ex generali fere Germaniæ aliarumque Gentium conſuetudine ubique locorum obtinere præeuntibus aliis docet *P. 2. C. 31. d. 2.* Neque movet, quod idem Carpzovius *d. Conſt. def. 1. n. 7.* prædictas Imperatorum Conſtitutiones inter Leges, quibus utimur, nunquam relatas fuiſſe neque in Corpore Juris inveniri, urget, quandoquidem illæ, ut & aliorum Imperatorum Germanorum Conſtitutiones, vim Legis non demum ex inſertione in Codicem Juſtinianeum accipiunt, ſed ſuapte ſe vi atque auctoritate ſatis tuentur.

IV.

Pergunt Imperatores in *d. l. 14. C. de contrah. emt. Niſi lex ſpecialiter quaſdam perſonas hoc facere prohibuerit*, quæ verba Tribonianum ex *l. un. C. non lic. habitat. metrocom.* appinxiſſe probabile eſt, quum in Codice Theodoſiano non

extent

Digitized by Google

extent. Igitur ſive ipſi Imperatores, ſive Tribonianus certis caſibus Jus protimiſeos concedunt, ut fiſco in metallis *l. 1. C. de metall.* Convicaneis h. e. eidem metrocomiæ (ſeu vicorum capiti, quod nos forte ein Amt oder Gerichte diceremus) adſcriptis in ſpecie *d. l. un. C. non lic. habit. metroc.* utiliſſimo inſtituto ob onera & præſtationes publicas ex fundis a poſſeſſoribus eo facilius exigendas; Porro vigore dominii directi domino Emphyteuſeos *l. f. C. de jur. emphyt.* etiam inveſtienti in re cenſitica, ſecus ac Berlichius *2. Concluſ. 47. n. 13.* & Carpzovius *P. 2. C. 31. d. 7.* Denique Creditori, maxime ſi & cognatus ſit *l. 16. de reb. auct. jud. poſſ. l. 60. de pact.* Quanquam omnibus non directe, quemadmodum cum Dd. communiter Filliucius, ſed tantum oblique ac per conſequentiam, quia citatis textibus nihil dicitur de retractus jure, ſed quod quibusdam perſonis vendenda res præ aliis ſit, unde ſequitur, ſi iis prætermiſſis res ſit vendita aliis, eosdem & jure retrahendi gaudere. Plane jus quod Conductores antiqui prædiorum publicorum ex *l. 4. 5. C. de locat. præd. civ.* habent, a Carpzovio *P. 2. C. 31. d. 8.* non rectius, quam ab aliis jus Literatorum ex *c. 1. X. de Loc. conduct.* huc refertur, quia in Locatione conductione retractui locus non eſt *arg. l. 39. Loc. conduct.*

V.

Fuere caſus, quibus Lex Retractum dat. Præterea conceditur facto hominis, vel teſtamento *arg. l. 69. §. 3. de Legat. 2.* vel conventione ſive pacto, quem Retractum vulgo conventionalem vocant, vocabulo jamdudum a Pomponio *l. 5. pr. de V. O.* & Ulpiano *l. 52. pr. eod.* uſurpato. Viciſſim autem Retractus conventionalis non uno modo accipi ac fere cum pacto de retrovendendo, a quo tamen minimum, veluti effectus a cauſa, diſtinguendus

dus fuerat, confundi ſolet. Hahnius *ad Weſ. de reſc. vend. num. 6.* tres modos Retractus Conventionalis recenſet; Sed neuter eorum huc præcipue pertinet. Mihi in præſenti viſum fuit duntaxat eam Retractus ſpeciem repræſentare, quæ e pacto revendendi eſt, ſi vendatur. Par eſt, leges, quarum auſpiciis in hoc negotium incidi, adducere. Hermogenianus *l. 75. de contrah. emt. qui fundum vendidit, ut, ſi vendat, non alii ſed ſibi diſtrahat.* Paulus *l. 21. §. 5. de act. emt. Sed & ſi ita fundum tibi vendidero, ut nulli alii eum, quam mihi venderes, &c.* denique Scævola *l. 122. §. 3. de V. O. Coheredes, cum prædia hereditaria diviſerant, unum prædium commune reliquerunt ſub hoc pacto: ut ſi quis eorum partem ſuam alienare voluiſſet, eam vel coheredi ſuo, vel ejus ſucceſſori venderet &c.* En ſpeciem pacti, ex quo jus oriundum præparo, quod aptius Jus protimiſeos ex conventione dicitur & a Sereniſſimo Sax. Electore *P. 2. C. 32.* nomine Vorkauffs oder Nähergeltungs inſignitum eſt, cum contra jus, quod in genere ex pacto retrovendendi eſt, Noſtratibus Wiederkauffs-Recht appellari ſoleat. Igitur non animadverto, quomodo abs Coraſio *3. Miſc. 9. n. 1.* ſine cavillo defendi poſſit, neque civili neque Pontificia lege mentionem pacti de revendendo fieri. Jus autem protimiſeos ex conventione fere deſcribi poſſit, jus ex pacto Emtioni venditioni in continenti adjecto vendenti adverſus emtorem, ſi is rem iterum vendere velit, competens, ut ſibi potius pro eo pretio, quod alius ſolveret, revendat.

VI.

Fit autem ejusmodi pactum dupliciter, vel duntaxat de vendendo, vel ita, ut res cum vendetur, venditori revendita eſſe debeat. Illud alium inter paciſcentes contractum requirit, nec venditio eſſe poteſt, niſi cum inter

inter illos contrahitur. At ex pacto adjecto, quod vendita res eſſe debeat, cum vendetur, venditio ſtatim contracta intelligitur; Quemadmodum etiam tum venditor, ſi rem forte ex conductionis cauſa poſſideat, mutato titulo poſſeſſionis, quam hactenus ex dicta cauſa poſſedit, nunc ex titulo emtionis poſſidere cenſendus eſt. Qua ratione conductorem, qui cum locatore pactus erat, ut, cum domus vendetur, ei vendita eſſe debeat, appellatione interpoſita adverſus alterum emtorem defenſum eſſe proponit Mevius *2. deciſ. 300.* Neque obeſt pretium non eſſe ſpecifice definitum, nam ſufficit id conferri ad aliud, ut inde certum eſſe poſſit Fachin. *2. Controv. 1.* Quid autem ſi quis nulli alii, quam venditori revendere promiſit, an ea etiam ſpecies huc referenda erit, ut non ſtatim ad revendendum cogi poſſit, ſed tum demum, ſi vendere velit, venditori revendere teneatur? Puto ejusmodi pacto non ipſum actum vendendi ſed ſolum potentiam intelligi per text. in *d. l. 21. §. 5. de act. emt.* Berlich. *2. Concluſ. 2 n. 98.* Cæterum pactum revendendi in genere, quum libertatem conſtringat, etiamſi verba nonnulla hoc denotantia affuerint, non præſumitur: Niſi de eo ex inſtrumento vel ex teſtium atteſtatis appareat, & ſtrictæ interpretationis eſt, ut, quanto minus fieri poteſt, juri communi deroget.

VII.

Conſtituitur Retractus modo ſtipulatione modo pacto emtioni venditioni in continenti adjecto; Imo poſtquam J. Can. & moribus hodiernis ex quovis pacto actionem dari placuit, non adeo intereſt, pactum in continenti, an ex intervallo adjectum ſit. In Ducatu Wirtembergico voluntas ſcriptis exprimenda eſt, ſi Beſoldo *p. 6. Conſ. 277. n. 96.* credimus. Et in Imperio cum inter familias nobiles de Retractu agitur, confirmatio Imperatoris accedat neceſſe eſt. Bocer, *Claſſ. 3. diſp. 22. th. 40.* Hinc Equeſtrem Suevicæ Nobilitatis ordinem vi conventionis

anno 1561. inter ſe initæ, quod ea Imperatoria auctoritate roborata non ſit, Retractus jure non gaudere Beſoldus reſpondit *p. 6. Conſ. 277. n. 18. ſeqq.*

VIII.

Retrahit venditor & heres, etiamſi ejus in contractu nulla facta ſit mentio, quum & heredibus noſtris contrahamus iisque caviſſe præſumamur *l. 9. de probat.* Niſi excipiens probet tantum comprehenſam perſonam venditoris eſſe *d. l. 9.* quod an etiam ex particula taxativa *tantum* colligi queat, valde controvertitur. Zœſius *h. n. 5.* noviſſime ait. Sed *l. 8. §. 3. de liber. legat. & l. 38. pr. de V. O.* quibus præcipue alii ante Zœſium utuntur, hac parte nihil perſuadent. Nam in *d. l. 8. §. 3.* vox excluſiva non apponitur ipſi loquenti ſed tertio, cum in tertii perſona vix aliam ob cauſam, quam ut eam ſolam deſignet adjecta videri poſſit. Adde, quod ea lex de pacto negatio loquitur. In altera autem *lege 38. pr.* JCt. dum ait: *ſed ſi ſe obligat, ne ipſe faciat, quo minus habere liceat, obligatur etiam ne heres ſuus faciat,* nihil vult aliud, quam ut ſi quis de ſe ſimpliciter promittit, de herede quoque ſuo promiſiſſe intelligatur. Alioquin tralatitii juris eſt, dictione taxativa caſus ſimiles non excludi *l. 1. §. 1. ſi menſ. falſ.* Sed a caſibus ad perſonas hactenus alii ægre concludi putant. Et *in l. 8. §. 4. de pign. act.* quam potiſſimum illi, qui a negantium partibus ſtant, urgent, vox *duntaxat* non eſt vox promittentis, ſed JCti pactum ſimplex explicantis. Quid tandem in hac ancipite controverſia dicemus? Certe pactum continuo perſonale non præſumitur, ubi id diſerte actum non eſſe doceatur *l. 38. pr. de V. O.* A qua juris præſumtione tot locis confirmata ob unam particulam *duntaxat* haud ilico recedendum eſt, quum ea obiter ſive ornamenti cauſa ſive ex more loquentis vel demonſtrationis ſolummodo cauſa vel alio animo forte reſpectu procuratorum, inſtitorum, filiorum aut ſimilium obrepere poſſit

poſſit. Quare, cum neutra pars expreſſo juris textu nitatur, ſed argumentis potiſſimum a natura taxativarum depromtis, putem, ſolam particulam *tantum* non ſufficere, ut heres venditoris excluſus intelligi queat, niſi ex aliis, quæ rem circumſtant, appareat, quo fine ea adjecta ſit. *a. l. 3. §. 9. de adim. leg. l. f. C. quæ res pign.*

IX.

Alioquin vis pacti, cui adjecta eſt conditio: ſi venditor voluerit, petierit, ad venditoris heredem non tranſit, niſi is velle declaraverit, quia illa dictio continet conditionem relatam ad perſonam vendentis eique cohæret *l. 69. de condit. & dem.* At ſi adjectum ſit, cum venditor voluerit, vel cum petierit, heres admittetur, quandoquidem hæc verba admonitionem potius continere quam conditionem videntur *l. 85. eod. l. 48. de V. O.* Heredis extranei vero hic eadem eſt ratio ac ſui. Neque Retractus ad proximum duntaxat, ſed & ulteriorem pertinet, quia heredis appellatione omnes in infinitum veniunt *l. 65. de V. S.* Quid autem ſi vendens ſibi & heredi nuncupatim cum nomine proprio, ut Titio, poteſtatem reemendi, cum res venierit, reſervet? Tum vero heredem heredis non admitti putem *arg. l. 34. pr. de ſtat. lib. l. 37. de ſtip. ſerv.* Sed & hoc jus extraneo prævia ceſſione venditoris tribui poteſt, cum non perſonæ cohæreat, ſed ex pacto illimitato competat & regulæ juris de nominum ceſſione ſubſit. Niſi actum fuerit, ut tantum venditori ea facultas ſit, qua particula Extraneos excludi tralatitium eſt. Sed quid ſi quis jus *προτιμήσεως* ex pacto habeat in bonis vendendis poſt mortem alicujus, an habebit illud, ſi vivo eo vendantur? Equidem pacta extenduntur etiam ad eum caſum, in quo quis veroſimiliter idem fuiſſet diſpoſiturus, ſi tempore diſpoſitionis fuiſſet interrogatus *l. 40. §. f. de pact.* Sed cum doctrina iſta procedat, quando diſpoſitio pendet a libera voluntate diſponentis,

Digitized by Google

ſecus autem in iis ſit, quæ a voluntate duorum pendent, in negativam tranſiere Scabini Lipſienſes teſte Modeſtino Piſtoris *2. q. 93.*

X.

Si unus ex pluribus ſive venditoribus ſive heredibus, cum res veneat, partem ſuam redimere velit, audiendus non eſt, quando ab omnibus una emtio contracta & unum pactum initum eſt, utique ſi partis detractio vergeret in detrimentum emtoris *arg. l. 11. in fin. & 13. de addict. in diem.* Reemturus tamen partem ſuam cogere coheredem poteſt ut & ſuam ſimul retrahat, ne emtori jus ſit contradicendi *arg. l. 18. §. 4. l. 25. §. 13. fam. hercisc.* Sane ſi ſinguli rem vendant pro cujusque parte, tunc, quia tot venditiones ſunt quot partes, admittetur etiam unus retrahens pro ſua parte. Quod ſi ex pluribus venditoribus unus offerat totum pretium, an illi emtor cogetur rem cedere? Probabilius videtur, etiam tum emtori contradicendi jus non eſſe, *arg. l. 78. §. 2. de contrah. emt.* conf. *l. 31. §. 8. de ædil. ed.* Facit, quod emtori recepto pretio nihil depereat, ſive unus retrahat, toto pretio ſoluto ſive plures, modo ei ſufficienter ſuper eo, quod eſt ſupra partem retrahentis caveatur *arg. l. 1. §. 36. depoſ. Cz. P. 2. C. 1. def. 11.* Alter autem alterum cogere poteſt, ut ei partem ſuam revendat reſtituto pro portione pretio. Si duo rem communem cum pacto retractus vendant, jus revendendi, facta deinceps diviſione, non comprehendi, ſed commune utrique ſociorum manere conſuluit Alexander *6. Conſ. 75.* Semel autem venditione facta illico jus eſt quæſitum conſanguineo; Igitur, tametſi pactum de retrahendo adjectum ſit, tamen conſanguineus jure ſuo utetur, etiam ubi res veneat, concurrenti venditori præferetur. Nam vendens ſtatim atque alienavit re ſe alienata abdicaſſe & jus aliis aperuiſſe cenſetur; Modo tempus retractui conſanguinitatis præſtitutum non elluxerit; Nam iſtud

iſtud ſtatim a venditione currere non expectato tempore revenditionis verius eſt per ea, quæ fuſe tractat Tiraquellus *h. §. 2. gl. un.*

XI.

Pactum protimiſeos competit in Emtorem ejusque heredes *arg. l. 9. de probat. l. 2. C. de pact. inter emt. & vend.* Cujusmodi non intelliguntur, ad quos ex ſtatuto certa bonorum portio delata fuit, ut maritus Hart. Piſt. *1. qv. 21.* & vidua Cz. *P. 2. C. 32. d. 22.* Quæritur, an & huic pacto adſtringatur Minor vel Eccleſia, cui res vendita eſt? Reor adſtringi, modo alienatio deinceps rite i. prævia juſta cauſa & decreto fiat, *l. 2. & 10. C. de præd. & al. reb. min.* quibus alioquin ſolennitatibus opus non eſt, quando res minori aut eccleſiæ ſub ſimplici lege revendendi vendita eſt, cum quia res e dominio venditoris cum tali pacto ac onere in emtorem tranſit, tum quia venditio ex ejusmodi pacto eſt neceſſaria adeoque ſolennitates non requirit. *l. 1. C. quando decret. op. non eſt*, conf. *l. 16. de adm. tut. l. 11. §. 3. & l. 24. §. 1. de minor. l. 1. §. 2. de reb. eor. qui ſub tut. l. 1. & 2. C. de præd. & al. reb. min. c. 4. x. de cond. app.* Quam ſententiam non torquet *l. 7. C. d. t. de præd. & al. reb. min.* Nam *d. l. 7.* Imperatores Carus, Carinus & Numerianus Iſidoro reſponderunt, cautionem minoris ex intervallo, poſtquam ſemel illi jus erat quæſitum, emiſſam juri quærentis non obeſſe, quia ea inſtar ſit alienationis vetitæ *l. 5. §. 8. de reb. eor. qui ſub. tut.* quemadmodum ſatis verbum *contulerat* innuit. Magis ſtringere videtur *l. 1. §. f. d. t. de rebus eor.* Ubi Ulpianus, cum minor prædium hac lege emit, ut, quoad pretium ſolveret iſtud venditori pignori obligatum eſſet, negat pignus valere, quia iſta pignoris conventio conferatur in tempus, quo res ſit minoris, cujusmodi autem absque decreto obligari non poteſt. Sunt qui dictam l. f. §. f. de pacto futuri temporis, cui

 non

non poteſt res, niſi noſtra ſubjici, interpretantur. Sunt &, qui Paulum l. ſeq. 2. ab Ulpiano diſſentire ſtatuunt, dum ait: *Sed hic videtur illud movere, quod cum dominio pignus quæſitum eſt, & ab initio obligatio inhæſit, quod ſi a fiſco emerit, nec dubitatio eſt, quin jus pignoris ſalvum ſit, ſi igitur talis ſpecies in privato venditore inciderit, imperiali beneficio opus eſt, ut pignus confirmetur.* Verum ex verbis Pauli allatis res plana eſt, nimirum, quamvis ratio juris non diſſuadeat, orationem Severi, qua res pupilli ſine decreto oppignorari vetitum eſt, ita reſtringi, dum ſtatim cum ipſa traditione qualificata & dominio non ſimpliciter, ſed cum hac conditione quæſito pignus etiam quæſitum ac valide reſervatum ſit, tamen Legislatori favore ætatis aliter placuiſſe, ita tamen, ut quando caſus inciderit, ex reſcripto Principis, penes quem LL. latio eſt, pignus venditori confirmetur. Igitur in eo diſcrimen eſt, quod ſimplex pactum reemendi imponat poteſtatem revendendi, quandocunque vendenti placuerit, pactum autem protimiſeos ex conventione tum demum, ubi res veneat, quod, quia in arbitrio eſt ementis, præviis ſolennitatibus fieri oportet.

XII.

Obnoxia Retractui conſanguinitatis ſunt bona immobilia, in mobilibus rebus, quarum vilis & abjecta eſſe ſolet poſſeſſio, protimiſis ea ceſſat *Conſt. Frid. V. Feud. 13. ſeq.* Atque Manzio *Deciſ. 2 q. 12.* jus protimiſeos, quod domini locorum in mercibus ſubditorum edilibus ſibi arrogant, iniquum ac Legibus contrarium videtur, imo Mevius *ad Jus Lub. lib. 3. tit. 7. art. 1. n. 6.* res fungibiles ſub jus Retractus cujuscunque etiam redigere commerciis maxime impedimento eſſe putat. Sed quod ad Retractum conventionalem attinet, nihil intereſſe videtur, immobilis, an mobilis res ſit vendita. Equidem *L. 75. de contr. emt.* de fundo & *Conſt. Elect. 32. P. 2.*

von

Digitized by Google

von Guth loquuntur, ſed neutra rei mobilis venditioni pactum revendendi adjici vetat. Imo vel ſola paciſcendi, utcunque velis, libertas pactum ad res immobiles coarctari non ſinit.

XIII.

Locum habet jus protimiſeos ex conventione in venditione *a. d. l. 75. de contr. emt.* ibi *ſi venditur l. 21. §. 5. de act. emt.* ibi: *venderet. d. Conſt. Elect. 32. p. 2.* ibi der Vorkauff, item wann das Guth nicht verkaufft. Promisſionem de vendendo factam vel venditionem inchoatam eſſe non ſufficit. Quemadmodum nec Retractui locus eſt, quando venditio vel nulla, utpote ob defectum ſolennitatis aut auctoritatis requiſitæ, ſive ob incapacitatem perſonæ, ſive aliud quodcunque vitium Sand. *lib. 3. Deciſ. tit. 5. def. 4.* vel ſimulata *l. 55. de contr. emt.* eſt. Neque venditor hactenus ſe fundare intelligendus eſt in ſua turpitudine, ſed in eo, quod non conſenſerit. Quid quod excipiendo & replicando admittitur allegatio turpitudinis juxta Caſtrenſem *in l. 2. de condict. ob turp. cauſ. n. 2.* Quanquam hoc caſu non ſtatur aſſertioni ſolius venditoris ſed id probandum eſt & idonee, contractum ſimulate initum fuiſſe. Alioquin in præjudicium eorum, quibus jus Retractus competit, pœnitentiæ locum non eſſe puto, ſi emtio venditio ſemel perfecta ſit, utut maxime traditione nondum conſummata, quia ſimul atque conſenſu perfectus contractus, ex eo vi pacti initi venditori jus quæſitum eſt, quod ipſi mutuo contrahentium diſſenſu rurſus auferri non poteſt. Quanquam Dd. apud Sandium *lib. 3. deciſ. Friſ. tit. 5. def. 6.* diſſentiunt.

XIV.

Ex quo autem LL. adductæ de vendito & emto loquuntur, jam cœperunt & alia quæri, quæ ſpeciem & inſtar

ſtar vendendi aut emendi habent. Et emtio quidem, ut ait Ariſto, omnem videtur alienationem complecti; Nec adeo refert, quo genere quisque cujusque rei dominus fiat, *l. 29. §. 1. de ſtat. lib.* Sed non in omnibus par æquitas eſt. Certe permutationis cauſa, dum nihil ex occulto per artes & quæſito, ut vocant, colore in fraudem agatur, in retractum non cadit, quia permutatio, quamvis emtioni vicina *l. 2. de rer. permut.* & ſimilis ſit *l. f. quib. ex cauſ. in poſſ.* atque vicem emtionis obtineat *d. l. 2.* tamen proprie venditionis appellatione non comprehenditur, *c. ſ. 1. x. de his quæ fiunt a Præl.* Neque enim diſcerni poteſt, utrum mercis habeat vicem & utrum pretii loco fungatur *l. 1. de contrab. emt.* quod, ubi dignoſci nequeat, τὸ ἰσάζον, ut Ulpian. loquitur *l. 13. de ſtip. Serv.* omnem hanc emti & venditi interpretationem ſubvertit. Sed & intereſt permutantis potius rem habere quam pretium. Quid ſi partim res interveniat, partim pretium? Inſpicienda mens eſt contrahentium, ut, quid agere voluerint, conjiciatur. Niſi forſan exceſſus alterutrius ſit prorſus nimius *arg. c. 6. x. de relig. dom.* Si de illa coniici non poſſit, videndum, quid prævaleat, pretium, an res, ut illo caſu ſit judicanda emtio, hoc vero permutatio. Quando vero utrumque æquale eſt, in dubio potius adverſus Carpzovium *P. 2. C. 32. d. 15.* emtionem tanquam frequentiorem contractum præſumemus. In donatione oppido Retractus ceſſat. Quod ſi tamen res partim donata, partim vendita eſt, in parte vendita locus Retractui fore videtur. Fraus tamen præſumi poſſet, quando non ſubeſt aliqua juſta cauſa ſic contrahendi, & detegetur, ſi pars dimidia tanti valuerit, quanti res tota valet. Plane remiſſio pretii cauſa donationis ex intervallo non impediet, quo minus retrahi poſſit, cum ſufficiat, rem ſemel venditam eſſe, & donatio pretii nihil habeat ad donationem rei. Pretium tamen donatum recte ſubducet

emtor

Digitized by Google

emtor vel petet conventum ſuppleri, ne alias remiſſio pretii proſit alii, quam cui voluerit remittens. Quod & dicendum, ſi remisſio pretii fiat in continenti, non animo donandi ipſam rem, quia manet venditio. Si vero fiat animo donandi rem, ut cum dicit venditor, ſe non exacturum pretium, ceſſat retractus, quia non poteſt videri venditio inita *l. 36. de contrah. emt.* quæ in ſua ſubſtantia deficit. *l. 3. C. eod.* & in donationem tranſit *l. 9. C. eod.* Minori pretio res vendita non poteſt dici partim vendita partim donata, ſed tota dicenda vendita & refuſo eodem pretio retrahetur quanquam ignoranter ita vendita locum facit legi. 2. *C. de reſcind. vend.*

XV.

Minus dubium eſt, hactenus alienationem teſtamento aliave ultima voluntate factam ſubſiſtere *l. 38. §. 3. de legat. 3.* Carpz. *P. 2. C. 32. d. 16.* Sed nec hujusmodi pacto revendendi ſucceſſio ab inteſtato impedietur Carpz. *d. 17.* Neque illi in diviſione rerum communium locus eſt. Tametſi enim diviſio vicem emtionis obtinet *l. 1. C. comm. utriusque jud.* tamen non ilico mutat conditionem rerum, ita ut, quod quis juris habuit ad rem totam pro indiviſo, idem habeat in parte ex diviſione ſibi contingente; Niſi tamen tota res adjudicetur uni, idque titulo emtionis, Tum enim pro iſta parte venditori jus eſt retrahendi Conf. H. Piſtor. *obſ. 138.* Quid ſi fundum aliquem cum filia nepte aut ſorore in dotem dederim? Non dubium eſt, eum, cui data dos eſt, & emtori eſſe ſimilem *l. 19. de O. & A.* Si præſertim de lucri aut oneris cauſa tractetur. Nihilo tamen minus non belle opinor eum vendentis loco haberi, qui nihil vicisſim capit, quod pretii vicem habeat, neque is, qui emtoris partes ageret, invicem illi alteri aliquid præſtat. Plane locus pacto revendendi eſt cum in re data pro annuo cenſu, qui loco pecuniæ habe-

Digitized by Google

tur, tum in re alias æſtimata, quod æſtimatio venditionem inducat *l. 10. C. de jur. dot.* Quid ſi fundus in ſolutum detur, an ſubjacet προτιμήσει? Non dubito ſubjacere quoties ſcil. datur ſpecies pro quantitate, aut pro alia ſpecie, ſed æſtimata. Quod enim in ſolutum datur, id perinde eſſe oportet, quaſi venditum ſit *l. f. ex quib. cauſ. in poſſ. l. 4. C. de evict.* Nam celeritate tot inter ſe conjungendorum actuum & neceſſitate reddendi, quod acceptum foret, is actus per occultum intermortuus videtur, quem debitor primum ſolvendo, quod debebat & deinde emtor hoc pretii vice reddendo explicaturi fuerant, ſicuti & aliis ex cauſis auctore Celſo receptum eſt *l. 3. §. pen. de donat. inter vir. & uxor.* utique. Si talis eſt rerum ipſarum ſtatus ut, & quod debetur magis pretii inſtar habeat, &, quod in ſolutum datur, propius ad naturam mercis accedat *l. 24. pr. de pign. act.* Nec intereſſe arbitror, voluntaria datio in ſolutum ſit, an neceſſaria, & ex judicis auctoritate *arg. l. 1. 3. pro emt. l. 46. de R. V.* quia neceſſitas naturam contractus non mutat. Qua ratione ex cauſa miſſionis in poſſeſſionem ex ſecundo decreto locus erit Retractui. Uti & ſi jus dominii quis a principe impetraverit ſecundum *l. 2. C. de jur. dom. imp.* aut a judice res alicui addicta fuerit *l. 137. de R. J.* quia taliter res quaſi ex cauſa venditionis videtur alienari. Neque Creditorum intereſt, cum pecunia ipſis debeatur, eaque recepta non habeant, quod conquerantur. Unde, ſi res vendatur ſub haſta, nihilominus hoc jus ſalvum eſſe exiſtimo, hactenus, ut idem offerens venditor aliis licitatoribus præferatur, ne prorſus hoc pactum inutile exiſtat *l. 72. de contrah. emt.* Cz. *P. 2. C. 33. d. 3.* Modo res ſit integra, h. e. tempora ſubhaſtationi præfixa adhuc durent; Nam iis elapſis non auditur tum *arg. l. 16. de reb. auct. jud.* tum quia venditio tunc non tam ab eo, qui tenetur ad revenditionem, quam potius

ab iis

Digitized by Google

ab iis, qui pactis perſonalibus a debitore initis non obligantur, fieri cenſetur, tum maxime, quia poſt factam publice denunciationem, cum ad reemendum non acceſſerit primus venditor, reemtioni renunciaſſe videtur. Nam id generale eſt in omnibus caſibus, ubi publica proclamatio fit, ut poſt eam cujus interfuit, non amplius audiatur, ſed jure ſuo privetur. Conf. Berlich. *1. Deciſ. 98.* Cæteroquin ratio, qua potiſſimum Cz. utitur *P. 2. C. 1. d. 25.* quod publicas venditiones ſub haſta factas non facile irritas fieri publice interſit, & ne alioquin eveniat, ut difficilius reperiantur, qui ad emptiones velint accedere, propterea, quod non ſit qui de evictione teneatur *l. 1. & t. t. C. cred. evict. pign. non deb.* rem univerſim non ferit, quia pactum de revendendo non illico fidem haſtæ fiſcalis convellit, ſed fere actionem tantum perſonalem producit. Neque obſtat *d. l. 3. C. de except. rei jud.* Nam ibi vox: *Compacti* accipienda eſt pro calliditate, ut *L. 3. C. ſi in cauſ. jud.* quam Græci *κακουργίαν* vocant. Plane pactum in caſum voluntariæ alienationis conceptum ad neceſſariam accomodari non poteſt Pruckm. *2. Conſ. 20.*

XVI.

In Tranſactione, etſi ea ſpeciem quandam alienationis contineat *arg. l. 1. pro emt.* tamen Retractus locum non habet re licet in litigantem tranſlata, eo, quod, qui ex tranſactione rem obtinuit, eam non novo ſed eo titulo habere videatur, quem in litem deduxerat. Neque ad Locationem longi temporis, quam aliqui pro venditione habendam eſſe vel ſaltem venditioni æquipollere volunt, pactum revendendi porrigitur *arg. l. 39. Locat. L. 9. de R. V.* Sed quid in Emphyteuſi? Neque in ea Retractui locum eſſe recepta ſententia eſt, teſtante Covarruvia *3. V. R. n. n. 3.* Verum quum dominium utile nihilomi-

nus alienetur *l. ſ. C. de jur. Emphyt.* neque hactenus, ut rei plena alienatio fiat neceſſe ſit, viam retrahendi apertam venditori eſſe putem, cum eodem tamen onere. At pignoris nexu alienatio non contrahitur, niſi fortaſſis *κατά τὸ δυνατὸν*, quia fieri poſſit, ut creditor me diem ex die trahente & verba pro nummis reddente pignus diſtrahat. Sed enim, cum alienationis nomen non teneat, niſi alio, unde & dicta eſt, quam qui erat, domino facto *l. 1. C. de fund. dot.* non dubium, quin diſtinctam pignus ab alienandi natura cauſam habeat. Neque eorum, quæ velut tacite acta rem geſtam ſequuntur, prius ratio eſt habenda, quam actu, quem vocant, & perfectione rei in exitum facti adducta ſunt. Neque apparet, qua ratione cum Gomezio excipi poſſit caſus, quando pro immodico pretio & tanto, quod rei æquivaleat aut eam ſuperet, res obligata ſit, cum nihilominus in dominio debitoris maneat *l. 12. C. de diſtr. pign.* Quod ſi tamen judex animadvertat, emtorem hoc ad intervertendum alteri jus protimiſeos moliri, imploratus huic cavillationi per taxationem rei remederi poterit, & jus, quod extraneo venditatur, adeoque prærogativam etiam in oppignoratione venditori concedere. Tandem jus protimiſeos conventionale non impedit, quo minus emtor liberis ſuis rem vendere queat, utpote quos a pacto excepiſſe intelligitur *arg. l. 9. de probat. l. 40. §. 3. de pact.* Atque ſibi habet, quod imputet, venditor, quod legem contractui apertius non dixerit *l. 39. de pact.* Cz. *P. 2. C. 32. d. 19.*

XVII.

Obligat pactum revendendi emtorem, ut is venditurus denunciet venditori, utrum rem ſibi eo pretio, quod ab alio accipi poteſt, emtam velit, nec ne *l. 122. §. 3. de V. O.* in qua lege Dd. ajunt venditionis mentionem ex abundanti factam eſſe, ut, quod dicitur, *ſecundum conventionem*

Digitized by Google

tionem deſideratam reſpectu venditionis tacita ſit conventio, quæ ex ratione pacti colligatur. Tametſi quidam eandem aliter & expreſſim quoque ibi de venditione conventum eſſe interpretantur vid. Alciat. *hic.* Nimirum denuntiatio ad prævertendas controverſias & certitudinem contractuum valde utilis eſt & ideo, ut juri Retractus apta & expediens, plerumque recepta & a cordatis JCtis merito ſuadetur. Unde & emtor, ſi venditori denuntiet oſtendatque, paratum ſe eum præferre, pœnam pacto adjectam evadit *d. l. 122. §. 3. d. V. O.* Videtur namque venditor detrectando renuntiare pacto, quod ejus favorem reſpiciebat atque tacitam conditionem habebat, ſi ipſe emere voluiſſet. Sed an ipſo quoque jure tutus a pœna is eſt, qui denuntiavit? Non videtur, quia *dicta lex 122* duntaxat ait: *obſtaturam doli exceptionem* idque Accurſius ſentit. Sed cum per venditorem ſtet, quo minus emat, neque emtor moram faciat, alii verba legis de intentionis ſolius nudique facti exceptione intelligunt. At vero quis non videt, eam interpretationem a proprietate abeſſe? Igitur malim Accurſium ſequi, quia verba ſtipulationis pœnalis manifeſte contra emtorem concepta ſunt & conditio: Si venditor emere voluerit, ſolum tacite ineſt ex diſpoſitione legis, actumque ilico conditionalem non facit, ut merito ipſo jure pœna committatur, licet ex æquitate propter tacitam illam conditionem doli exceptio obſtet. Neque hactenus pœna incurritur ob moram, ſed ob id, quia adverſus ſtipulationem factum ſit, i. extraneo venditum.

XIIX.

Sufficit autem qualiter qualiter denunciationem fieri, etiam ab ipſo venditore, modo per teſtes vel alio documento ea probari poſſit. Niſi tamen ſolennis apud Acta vel per judicem vel per Notarium & teſtes, de qua

Tiraquellus *§.36. gl. 2. n. 56. ſeq.* vel per aliud certum genus hominum, ut Jure Lubec. durch beſeſſene Bürger. *lib.3. tit. 7. art. 1.* ibique Mev. *n. 54. ſeq.* ſtatuto aut inveterata conſuetudine inducta ſit. Sufficit etiam, ut eo nomine ſemel primus venditor ab emtore legitime interpelletur *arg. l. 32. de uſur. l. f. C. de jur. emphyt.* Non obſtat *L. 122. §.3. de V. O. l. 38. de minor.* Nam primum loquuntur de tutoribus, qui ob officium tam facile in mora conſtitui nequeunt, ne pupillorum juribus præjudicium fiat. Deinde particulæ *ſæpius, ſæpe* referuntur ad facti ſpeciem, in qua ſæpius interpellatum fuerat, idque ex abundanti cautela, ex qua jus ſumi non poteſt v. Cujac. *8. ad African. fol. 203.* Atque ita in Parlamento Tholoſano judicatum eſſe teſtatur Gerard. Maynardus. *4. Deciſ. XI.* Neque tamen inutilis eſt hæc proteſtationis iteratio, majorem enim deliberationem affectumque arguit *c. 12. x. de renunt.* Cæterum eum, cui jus eſt retrahendi, ſatis non eſt ſcire cum alio initum fuiſſe emtionis contractum, quia hactenus denuntiatio non ad ſcientiam tantum, ſed pro alio obligando ſeu incitando ad faciendum vel omittendum quidquam neceſſaria eſt. Mev. 2. *dec. 252.* Sed & denuntiatio ſpecifica eſſe debet, cum mentione ejus, quod alter daturus eſt, aut quod venditor habere velit. Mev. *ad jus Lub. lib. 3. t. 7. art. 1. n. 52. ſeq.* Venditor vero facta ſibi denuntiatione tenebitur mentem declarare, ut aut emat aut abnuat, neque moroſis ambagibus venditorem ad iniquam conditionem redigat. Sed intra quod tempus declarationem fieri oportet? Berlichius *n. 55.* cum Dd. ibi citatis duos menſes definit *arg. l. f. C. de Jur. Emphyt.* Sed cum hæc lex de caſu diverſo loquatur, potius cum Menochio *2. de arb. jud. quæſt. caſ. 37.* id judicis arbitrio ſubmittendum putem Mev. 2. *dec. 251.* Poſſe tamen moram purgare venditorem re adhuc integra, ut is etiam poſt ſtatam diem admitti debeat, antequam extraneo vendatur *arg. l. 6. de*

opt.

Digitized by Google

opt. leg. Menochius *d. caſ.* ex Alciato ſtatuit. Tametſi jus protimiſeos, quod ex cognatione competit, moræ purgationem non pati Carpzovius *def. 5.* Berlichius *Concluſ. 40. n. 12.* volunt.

XIX.

Non incongrue nunc in examen ducitur, an emtor ejusque heres revendere teneatur? Sentio teneri, modo ei rei tradendæ facultas ſuppetat. Neque curo præpoſteram ſubtilitatem Tiraquelli, Raudenſis, Coraſii item Barboſæ, qui inter pactum de revendendo & de reſtituendo diſcrimen faciunt, atque ex hoc quidem, non autem ex illo præciſam rei tradendæ neceſſitatem colligunt. Sane in *l. 2. C. de pact. inter empt.* verbum: *reſtituere* idem deſignat, quod revendere, vel id, quod revenditionis conſequens eſt, emtori rem reſtituere. Et quis in ea conventione: ut revendatur præſertim ſi vendetur exiſtimaret alium quam eum animum vendentis fuiſſe, ut reddito pretio rem ſuam reciperet? Quis non videt eum decipi, qui in eo laborare debeat, ut id, quod ſua intereſt, demonſtret, cujus rei plerumque difficilis probatio eſſe ſolet? Igitur quod Dd. in præſenti urgent, revendendi pactum pertinere inter obligationes facti, quas præciſe jus non exigat & extorqueat, facili negotio diſcutitur, tum quod de alia mente contrahentium appareat, tum quod ea ſit obligatio facti, quod rem involvit & ideo prægnans in ſcholis dicitur.

XX.

Ut venditor hoc pacto utatur, oportet pretium offerat. Nam qui vult aliquem compellere ad contractus obſervationem, cavere debet, ne ipſe in defectu ſit. Atque ſola ſufficit oblatio hactenus, ut actio competat offerenti ſecundum pactum ad petendam reſtitutionem

Digitized by Google

nem rei venditæ *l. 2. C. de pact. inter emt. & vend.* quia conditio, quæ pacto iſti ineſt, purificari poteſt ſola oblatione, quæ quo minus effectum conſequatur, per eum ſtat, in cujus perſona implenda eſt, ut ideo habeatur pro impleta juxta *l. 24. de condit. & dem.* Sed pergens petere non audietur niſi ſimul obſignatum pretium depoſuerit, quomodo intelligenda eſt *l. 7. C. d. t. de pact. int. emt. conf. 10. C. de pign. act.* Quanquam & in ſpecie *d. l. 7.* expreſſa eſt conditio: *Si ſoluta fuerit*, quæ ſola oblatione non impletur. Offerri autem oportet re, non verbis, alias retrahens repellitur. Nec ſufficit nomen cedi Richt. *2. dec. 76. n. 55.* neque pignora dari vel fidejuſſores quantumvis idoneos *arg. l. 4. §. 3. de re jud. l. 6. §. 1. quib. mod. pign. vel hyp. ſolv.* Quemadmodum in gravi cauſa ſe aſſeſſore judicatum refert Bocerus *cl. 3. diſp. 22. Th. 61. b.* Niſi forte pretium retrahenti incognitum ſit ac illiquidum *arg. l. 5. de ſtat. lib.* Mev. *art. 1. n. 68.* Nihil tamen vetat etiam hic compenſationem admitti *arg. l. 76. de V. S. l. 4. in f. qui pot. in pign.* Mev. *8. dec. 68.* Sed quæres, quod pretium veniat offerendum? an quod ab alio oblatum, an quod juſtum eſt tempore contractus? Mihi verius videtur, etiam vi pacti ſimplicis reemendi retrahentem teneri, idem pretium quod alius offert vel dat, refundere, licet id forte juſto majus ſit *arg. l. f. C. de Jur. Emphyt. l. 52. §. pen. de furt. l. pen. & fin. C. d. Locat. præd. civ. c. f. x. de locat. cond.* Adde, quod iniquum ſit venditorem parte pretii ſibi ab alio oblati ſine culpa privari *arg. l. 74. de R. J.* Neque Legislator voluiſſe credendus eſt, id prælationis beneficium in emtoris damnum venditori concedere, ut quidquam remittat, quod ab alio conſequi poſſit. Quam etiam ſententiam Sereniſſimus Saxoniæ Elector confirmavit *P. 2. Conſt. 33.* late Berlich. *2. Concluſ. 41. n. 1. ſeqq.* Eademque multo magis in pacto reemendi, cum res venierit, obtinet, hactenus quando ſincere res agitur, ſecus, ſi dolus interve-

terveniat, utputa cum venditor animoſiorem licitatorem ſubmittit ei fini, ut retrahentem ab emtione deterreret vel majus ab eo pretium extorqueret, quo caſu ubi ſufficientes doli ſuſpiciones adſint, juramento purgatorio locus erit Cz. *P. 2. C. 33. d. 2.* Alioquin, ſi pacto certum pretium dictum ſit, conventioni ſtandum eſt. Niſi bona debitoris ſub haſta veneant, quia tum Creditorum intereſſe vertitur Carpzov. *P. 2. C. 33. d. 3.*

XXI.

Plane retrahens etiam alterius generis monetam, quam emtor offert, dare poteſt, modo in genere promiſſa ſit pecunia; Neque, cum valor monetæ deinceps tempore Retractus crevit, augmentum illud ſolvere tenetur Richt. *2. dec. 76. n. 128. ſeqq.* Cæterum totum pretium offerre debet, partem offerens non auditur, etiamſi vel in uno nummo convento conventioni deſit. Error aut ignorantia conventionis ei non nocet Richt. *2. deciſ. 76. num. 152.* Particularem tamen ſolutionem per terminos conventam accipere tenetur emtor, qui nunc vendidit, quemadmodum & aliis conditionibus utetur retrahens, quibus emtor primus gaudet, in cujus locum ſuccedit. Scheffer. *3. q. 10.* H. Piſtor. *obſerv. 17.* Carpzov. *P. 2. C. 33. d. 7.* Sand. *3. deciſ. t. 5. deſ. 11.* Sic ſi ei fides habita ſit de pretio præſtita dilatione, retrahens non oppido ſolvet, data tamen, ſi præſertim homo exiguæ fidei ſit, idonea cautione de ſolvenda pecunia in termino convento *l. 27. l. 28. pro ſoc.* Neque poterit prior emtor præcipitata ſolutione retrahenti competentem dilationem intervertere. Et hoc ita, quando in ipſo contractu vel etiam ſeorſim per modum renovationis data dilatio eſt, ſi vero data ſit per modum libe-

Digitized by Google

ralitatis aut alia quam venditionis de cauſa ſeorſim, tum ea retrahenti nihil prodeſt. Sic &, ſi remiſſio pretii fiat ex eo, quod res pluris, quam valeat, ſit vendita, eadem etiam retrahenti proficiet, alioquin ex intervallo quacunque ex cauſa facta non proderit, quia non mutat contractus ſubſtantiam, nec rem concernit *l. 5. locat.* quemadmodum nec in continenti ex alia, quam donationis cauſa facta. Quid ſi auctum ſit pretium, quod minus videbatur juſtum, an ad augmentum tenebitur retrahens? Putem teneri, ſi in continenti auctum ſit *arg. l. 27. de ædil. edict.* Cæteroquin ex intervallo factum præſumetur fraudulentum Carpzov. *P. 2. C. 33. def. 5.* Sive autem primus emtor rem ſibi venditam rurſus alii longe pluris ſive minoris vendat, tamen hactenus indifferenter pretium primæ venditionis conſiderandum eſt, quia regulariter actio ex pacto tantum ad emtorem pertinet. Niſi is, cui poteſtas retrahendi competit, hypotheca deſuper ſibi proſpexerit, nam tum poſſeſſori tantum minus pretium, quod ipſe ſolvit, reddere debebit, per ea quæ habet Berlichius *2. Concluſ. 41. num. 26.* ubi etiam *num. 27.* ſi emtor rem alii donet, pretium donatario, quod emtor dederat, reſtituendum eſſe docet. Prorſus, ſive læſio in pretio ſit infra dimidiam juſti pretii, ſive eam excedat, remedio *l. 2. C. de reſc. vend.* locus erit, quum ut onere ita & commodo emtoris retrahens utatur citra damnum venditoris, qui eandem reſciſſionem erat paſſurus ab emtore, niſi tamen ſciens primus emtor valorem rei nihilominus tanti erat emturus vere & ſine fraude, quo caſu foret damnum venditori, ſi retrahens uti remedio *d. l. 2.* poſſet.

XXII.

Digitized by Google

XXII.

Quo minus autem retrahenti pœnitere & recedere ab intento liceat, nihil vetat, modo emtori rurſus vendenti inde non fiat præjudicium *arg. l. pen. C. de pact.* Oblatio autem pretii facienda eidem emtori eſt ejusve heredi. etiam infanti & furioſo *arg. l. 10. de op. nov. nunt.* maxime ſi tutor vel curator non appareat *l. 56. §. ſ. de evict.* Poteſt & fieri procuratori habenti ſpeciale mandatum vel generale cum libera *l. 58. de procur.* Conjunctæ perſonæ non rite fit. Item per ſe, an per alium oblatio fiat, non refert, ex mandato tamen. Confer. Sand. *3. deciſ. t. 5. d. 1.* Cæterum oblato pretio venditor conſequitur, ut res ſibi retrovendatur ex lege primi contractus *l. 2. de pact. int. emt. & vend.* Ubi quæſitum, an, ubi res vendatur oblato & reddito ſive depoſito pretio dominium ilico ad venditorem ſine traditione redeat. Certe vel ſola pactorum notiſſima indoles non patitur, ut pacto hujusmodi vim, quam vocant, reſolutivam tribuamus. Quemadmodum enim traditione, non pactis, dominium conſtituitur *l. 20. C. de pact. l. 3. pr. de O. & A.* ita nec ſemel translatum absque traditione redit. Argumentum Legis Commiſſoriæ & Addictionis in diem, quo diſſentientes potiſſimum utuntur, non ferit, quandoquidem in iſtis pactis ideo eſt vindicatio conditione impleta, quod venditio facta ſit ex cauſa, quæ per conditionem additam redit ad non cauſam, ut habeatur res pro non tradita. Quod aliter ſe habet in hoc pacto, quo agitur, ut res revendatur, reſtituatur *arg. l. 2. C. de pact. int. emt. & vend.* quod non fit ipſo jure, ſed facto hominis indiget.

Digitized by Google

diget. Nimirum conventio retrovendendi præſertim in eum caſum, ubi res veneat, non tam priorem venditionem reſolvit, quam novam venditionem urget. Nam ea hoc actum, ut emtor, qui per traditionem venditoris factus eſt dominus, eundem vicisſim exiſtente conditione dominum faciat. Tametſi præſertim quod legem commiſſoriam attinet, dubitari poſſet, eidem vim dominii reſolutivam ineſſe, cum quod, quando conventum eſt, ut pretio intra diem non ſoluto res ſit inemta, vix eſt, ut fides de pretio a vendente emtori habita eſſe dici queat *arg. §. 14. J. de R. D. l. 11. §. 2. de act. emt.* tum licet maxime fide habita dominium tranſeat, tamen nuſpiam illud impleta conditione absque prævia retraditione in venditorem reverti ſcriptum eſt. Leges, quotquot a Dd. in hanc rem citantur, eo pertinent, ut res ſit inemta, ex quo vero ad ipſam dominii, quod ſolo pacto transferri neſcit, vim retrogradam nihil concluditur. Id quod jam Fernando Vaſquio 3. *Controv. 69. n. 4.* obſervatum eſt.

XXIII.

Si tamen primus venditor diſerte pactus ſit, ut oblato a ſe pretio fundi dominium ad ſe revertatur, tum vero traditione non opus eſſe Wiſſenbachius docet *Diſp. 35. theſ. 30.* Imo Ant. Faber *22. Err. Pragm. 2.* & Covarruvias *3. V. R. 8. num. 2. ex L. 7. C. de pact. inter emt. & vend.* ſimilem ſpeciem exſculpunt in pacto verbis directis addito; Verum Imperatores Diocletianus & Maximianus Muſæo in *d. l. 7.* reſcribunt oblata

oblata quidem pecunia conſignata & depoſita emtorem rei dominium retinere non poſſe, non tamen & illud, hoc ipſo reverti. Igitur ei fini ſecundum analogiam juris actione ex vendito adverſus emtorem experiundum erit. Facit *l. 4. C. de ædil. act.* Sed & *l. 10. §. ſ. quib. mod. pign.* quam potiſſimum Covarruvias urget, nihil infert, cum agat de vendito per creditorem pignore & reſciſſa venditione dominium ad priſtinam cauſam ſc. ad debitorem cum cauſa pignoris redire velit.

XXIV.

Igitur venditori, qui rem vendidit ſub lege revendendi, cum venierit, non competit rei vindicatio, ne quidem adverſus eum, qui cauſam poſſidendi ab emtore habet late Berlichius *2. Concl. 2. n. 12. ſeqq.* ſed actio perſonalis ex vendito *l. 75. de contrah. emt.* ibi: *ex vendito agere poterit l. 21. §. 5. de act. emt.* ibi: *actio eo nomine ex vendito eſt.* Non obſtante *l. 13. in fin. de pign. act.* ubi creditor proponitur pactus eſſe debitori, ut ſi ſolverit pecuniam, liceat ei recipere rem, quam creditor vendidit, data debitori vel rei vendicatione vel actione in factum. Fuerunt referente Accurſio, qui per verba *d. l. 13. aut in factum* prius illud de rei vendicatione corrigi exiſtimarent. Ant. Faber. *22. Error. Pragm. 9.* verſiculum ultimum *d. l. 13.* a Triboniano adjectum eſſe cenſet. An dicemus, textum illum eſſe ſingularem ejusq; hanc rationem Specialem, ut aliquis iſtius pactionis effectus ſit, qui alias nullus eſſet, cum actio in perſonam ex illo pacto debitori quæri non poſſit? An potius, re-

medium rei vindicationis in ſolatium debitoris, qui urgente creditore invitus rêm alienari patitur, indultum eſſe? Neque argumentum ex *l. f. C. de reb. al. non alien.* tam vehemens eſt ac quidem Hotomanno videtur. Nam, quamvis ibi prohibitio fiat alienationis rei non modo quæ in teſtamento ſed etiam quæ contractu alienari vetatur, ex eo tamen non oportet colligi, eundem, eſſe utriusque prohibitionis effectum, ſed accomodanda eſt vis ac poteſtas prohibitionis ad eum modum, quem ſpecies ſingulæ illic poſitæ pro natura ſua admittunt, quod & Interpretes vulgo obſervant. Igitur omnem diverſitatem, quæ prohibitionem alienationis pacto & lege aut teſtamento factam intereſt, conſtitutione illa Juſtiniani ſublatam eſſe Maynardo *4. dec. 9.* perperam creditum eſt.

XXV.

Satis, ut puto, patet, actionem in præſenti ſpecie perſonalem eſſe. Sed, an ea nihilominus in quem res alienata eſt, datur & ſic in rem ſcripta eſt? Minime vero, ſed emtor, qui contra legem contractus alii nulla prævia denuntiatione rem vendidit, venditori ad id, quod intereſt, tenetur *arg. l. 15. C. de R. V. l. 13. §. 29. de act. emt. l. 3. C. de pact. int. emt. & vend. Conſt. Elect. 32. P. 2.* Videlicet actionem ratione cauſæ perſonalem in tertium, cum quo nihil actum eſt, porrigi exorbitans eſt, &, niſi Lex caveat, non ſtatuendum. Certe debilis ratio eſt, quam quidam ab adverſa parte colligunt, quod ea actio de re agat eamque ſequatur, cum omnis actio perſonalis rem aliquam ſequatur atque de

re

re agat, quam tamen nemo ideo ſive in rem ſcriptam ſive mixtam dixerit. Et neceſſe eſt iterum falli Maynardum, quando *4. deciſ. 10.* ſtatuit, ſi contra legem contractus, qua placuit, ut reditus, quem emtor in prædio venditori conſtituerat, aliter alienari non poſſet, quam ut emtori illi prius offerretur, reditus iſte vendatur, tum etiam novum emptorem eo nomine conveniri poſſe. Igitur in eo inter actionem ex Retractu Gentilitio & noſtram ex conventionali diſcrimen eſt, quod illa adverſus tertium poſſeſſorem competat, at hæc non item, alioquin utraque ratione originis perſonalis eſt. Quia autem intereſſe, uti alias, ita & hic valde incertum eſt, ideo expedit pœnam ſtipulari, ſi non fiat, qua non tollitur neque novatur ſed explicatur obligatio prior de faciendo *l. 10. §. 1. de pact. l. 115. §. f. de V. O. arg. l. f. C. de novat.* Quemadmodum & hæc cautela in ſpecie *l. 122. §. 3. de V. O.* repræſentatur.

XXVI.

Sola venditio alii facta ante traditionem non obeſt, quo minus res a venditore retrahi poſſit; Idque analogia juris evincit, ex qua verba Sereniſſimi Conſtituentis *d. Conſtit. 32. pag. 2.* recte interpretatus eſt Carpzovius def. 10. Alioquin re non integra neque poenæ adjectio neque jusjurandum actionis perſonalis indolem mutat, & traditionem ex cauſa venditionis contra legem contractus factam retractat. Plane ſi is, cui jus retrahendi ex pacto competit, hypothecam ſibi eo nomine conſtitui patiatur, hypothecaria utetur *d. Conſt. El. 32.* Nam & tunc dominii quoque

que

que translationem impediri ex Marcelli reſponſo in *l. 7. §. f. de diſtr. pign.* receptum eſt; Quandoquidem intereſt paciſcentis, ne res ſibi hypothecæ jure obnoxia in alterius manum tranſeat, tum ob executionis beneficium, quod tertius poſſeſſor ex veriori ſententia habet *auth. hoc ſi debitor C. de pign.* tum quia difficilis alias eſt ejus, quod intereſt, probatio. *l. f. de pr. ſtip.* Quæ ſententia rationibus juris magis quoque conſentanea eſſet, ſi jure pignoris ſe creditor poſſidere affirmaret, tanquam eo pacto actum videretur, ut ita poſſideret ſolus creditor *l. 1. §. 15. de acq. poſſ. l. 1. 2. C. de prob.* conſequenter nec traditio poſſeſſionis ulla cuiquam fieri a domino poſſet. Ut autem huic juri locus ſit, neceſſe eſt ex doctrina Berlichii *Concluſ. 40. n. 60.* & Carpzovii *def. 11.* ut res ſpecialiter in hujus promiſſionis executionem obligata ſit. Proinde etiam iisdem docentibus in foro Saxonico non ſufficit, ut venditio, in qua ſibi quis de hypotheca proſpexit, actis judicii inſinuetur, ſed requiritur, ut iſtius hypothecæ in ſpecie mentio fiat: Quemadmodum Scabinos Lipſienſes pridem reſpondiſſe Reinh. Roſa ad Moller. *Conſt. 32. part. 2. num. 40.* teſtis eſt. Tametſi alias extra eam ſpeciem generalis hypothecæ eadem vis ac ſpecialis eſſe videtur, *l. 15. C. de pign. l. 12. diſtr. pign. l. 2. qui pot. in pign. l. 15. §. 1. de pign. junct. l. 17. C. de diſtr. pign. l. f. C. de remiſſ. pig. l. 8. §. f. in f. C. de ſec. nupt. l. un. C. rem alien. ger.* Quo etiam argumento Boerius diſſentit. *deciſ. 182. n. 53.*

XXVII.

Quid autem ſi emtor tempore acceptionis ſciat, rem ex pacto legi retrovenditionis obnoxiam eſſe & ſic frau-

Digitized by Google

fraudis particeps ſit? an tum tenebitur? Struvius *Ex. 23 th. 49.* ea de re dubitat. Carpzovius *def. 12.* autem præeuntibus Dd. emtorem teneri putat; Et ego quoque, etſi non actione in rem, quæ ex pacto non datur, tamen ratione ſcientiæ velut ex dolo aut quod ſub lege eam, qua anteceſſor habuit, accepiſſe intelligitur, modo a venditore id, quod intereſt, rem alienatam non fuiſſe, conſequi non liceat, juxta Mariolanum *deciſ. 75.* Imo ex communi JCtorum ſententia, quando primus emtor non eſt ſolvendo vel reperiri nequit, ex æquitate utilis actio ratione pacti contra tertium poſſeſſorem datur. Etſi enim ut JCtus *l. 1. §. 16. ad SCt. Treb.* ait, perſonalis actio regulariter ſeu ex ſtricta juris ratione fundum non ſequitur, tamen certis caſibus diſceditur ob ſingularem æquitatem a mero illo jure, ubi nempe æquum eſt, poſſeſſorem potius carere quam petitorem, inter quos quoque eſt, quodſi ab eo, qui nobis ad reſtituendum ex contractu obligatus fuit, quod noſtra intereſt, conſequi non liceat per text. *in l. 13. §. 4. de petit. hered. l. f. C. quo quisque ord. conv.* Covarruvias *2. V. R. 3. num. 10.* Sed & quando emtor primus in ſecundum ea lege, ut primo venditori libera ſit redimendi facultas, rem transfert, is utique, ſi pretium offerat, eam recipit. Etſi enim regulariter per liberam perſonam nobis contra alium non acquiritur actio, id tamen fallit, quando ſuper re ejus, cujus gratia convenit, pactum interpoſitum eſt *l. 68. de procur. l. 13. pr. de pign. act. l. p. C. ad exhib.* multoque magis, cum tertius poſſeſſor cum re onus aut conditionem retrovendendi in ſe recepit & ſic alterius conventioni ſemet ſubmiſit *l. p. C. de procur. l. 4.*

 §. 17.

§. 27. de dol. mal. exc. l. 34. de procur. Denique cautela eſt apud Berlichium *2. deciſ. 123.* ad impediendam alienationem, ut is, cui ejusmodi jus retrahendi competit, officio judicis implorato ſe in poſſeſſionem rei mitti petat. Cæterum iis caſibus, quibus etiam poſſeſſor tertius conveniri poteſt, retrahens ei cum pretio offerre id omne tenetur, quod pretii cauſa additum, *l. 79. de contrah. emt.* & quod aliunde acceſſit, ut uſuras & quod emtionis nomine erogatum propter neceſſitatem contractus, cujus ordinis ſunt laudemia *l. 27. de ad. ed.* Etſi ea dominus emtori donaſſet Carpzov. *P. 2. C. 33. d. 8.* nec non gabellas, ut vocant, & ſimilia onera ſolvenda ex eo, quod res manum mutet; Impenſas item legitimas in rem factas & quod nomine inſtrumenti emtionis conficiendi erogatum *d. l. 27. junct. l. 30. eod.* Laudemia autem gabellas & ſimilia onera, quæ conſequuntur alienationem, non iterato dabit, quia hic non videtur nova venditio ſed ſimplex reſtitutio, ſive translatio ejusdem emtionis in alium emtorem ex neceſſitate pacti in prima venditione oppoſiti. Etſi immunitas emtoris hactenus non juvat retrahentem, quo minus domino ſuperiori teneatur.

XXVIII.

Si res medio tempore ſuppoſita pignori ſit per emtorem, ea revendita ad venditorem cum ſuo onere, quod rem comitatur, redibit. Quemadmodum enim neceſſitas retrovendendi præſertim in caſu, ubi vendatur, alienationem non impedit, ita nec oppignorationem. Neque facto emtoris jus creditori circarem

ca rem iſtam quæſitum auferri poteſt. Plane venditor locationi per emtorem factæ ſtare non tenebitur ex regula *l. 9. c. de Locat. cond.* Quod ad fructus attinet, percepti emtorem jure dominii ſequuntur *l. 42. de uſur. l. 13. §. 10. de act. emt.* Sed nec, quia pretium de novo conſtituendum eſt, habenda venit ratio fructuum tempore prioris contractus pendentium, bene tamen rei, ut nunc eſt, atque fructuum eorum, quos emtor poſt oblationem pretii percepit *l. 2. C. de pact. int. emt.*

XXIX.

Videtur tamen & præſcriptis verbis agi poſſe *d. l. 2. C. de pact. int. emt.* in qua Imperator Alexander actionem dat vel præſcriptis verbis vel ex vendito; Quod quidem minus ferre videntur textus *in l. 2. 21. de præſcr. verb.* ubi tum demum præſcriptis verbis agendum, quando nominatæ actioni non eſt locus. Sed ſciendum inter JCtos diſſenſionem fuiſſe, ex pacto adjecto contractui b. f. quæ detur actio. Sabiniani militabant pro actione ex vendito *l. 2. §. 3. & 4. pro emt.* ut & Javolenus ex eadem ſchola *l. 79. de contrah. emt.* Proculiani contra dabant actionem præſcriptis verbis *l. 12. de P. V.* Quæ JCtorum diſſenſio in *l. 16. de reſc. vend.* refertur. Sed poſtmodum ſopita eſt per Imperatores Antoninum & Severum *in l. 4. pr. de Leg. commiſſ.* & conſtitutum, competere debere ex vendito. Neque Imperator *in d. l. 2. C. de pact. int. emt.* voluit utriusque ſcholæ ſententiam conjungere, prouti Merillius *2. var. ex Cujac. 6.* ſenſit, ſed eadem lex Severi eſt ac referenda ad *d. l. 4. de leg. commiſſ.* ita ut particula *vel* in *d. l. 2.* correctio-

rectionem denotet *arg.* . *13. §. 2, commod. l. 11. de nox. act.*

XXX

Extinguitur Jus retrahendi ex conventione, quum venditor denunciatione facti emtioni renunciat. *arg. l. 14. §. 9. de ad. ed.* Neque is obtentu ignoratæ contractus unius vel alterius circumſtantiæ ad retractum redire poteſt. Neque enim venditor nimis onerari debet, cum alias ſatis odioſum ſit, alii vendere teneri *l. pen. C. de contrah. emt.* Et imputare ſibi ſuæque facilitati debet, qui non prius cunctis exploratis renuntiationem præcipitat *l. 1. §. 17. de ſeparat.* Niſi tamen alter dolo exprimenda celavit *l. 1. §. 1. de act. emt.* Mev. *2. dec. 253.* At quid ſi admonitus reſpondit ſe emere nolle? Verbis hiſce eum, cui retrahendi poteſtas competit, non penitus, ſe jure reemendi abdicare exiſtimat poſt Tiraquellum *gl. 9 n. 134.* Berlichius *3. Concl. 40. n. 48.* Sed parum referre puto, is, cui facta denuntiatio eſt, emtionem abnuat aut tergiverſetur emere, an ei renuntiet *arg. l. 122. §. 3. d. V. O.* ibi: *hique nihil tale fecerint Conſt. Elect. 32. p. 2.* Atque ita Carpzovius *d. C. d. 1.* Mevius *2. Deciſ. 253 n. 1.* Richterus *2. deciſ. 76. n. 168. ſeqq. &* Sandius *Deciſ. Lib. 3. t. 4. d. 4.* judicatum eſſe referunt, Jamdudum etiam JCtos Vitembergenſes ſenſiſſe teſtis eſt Matth. Weſenbecius a Dan. Mollero *ad d. Conſt. n. 17.* relatus. Alioquin non refragabor, juri retrahendi præjudicium non fieri, etſi venditor venditioni tanquam teſtis aut Notarius aut ratione officii forte ut tutor vel curator nulla prævia contradictione interſit, cum ſciat illud ſibi ſalvum manere *l. 8. §. 10. quib. mod. pign. l. 39. de pign.*

Digitized by Google

pign. act. late Tiraquell. *§. 1. gl. 9. n. 14. 121. ſeqq. 141. 148. ſeqq. 271. ſeqq.* Sand. *lib. 3. deciſ. tit. 5. deſ. 8.* vel facta licet ſibi denuntiatione emtionem non præciſe renuat, ſed pecuniæ conquirendæ gratia aliave ſimili ex cauſa eam differat Carpzov. *d. d. 1. n. 1. 2. 3.* Berlich. *n. 47.* Plane ad jus retractus non admittitur, qui advocationem emtori vel venditori præbet *arg. l. 32. pr. de inoffic. teſt.* vel pro evictione rei venditæ intercedit *l. 11. C. de evict. l. 1. §. 5. quod juſſ. l. 17. de evict.*

XXXI.

Neque intereſt, venditor cui jus eſt retrahendi, renuntiet illi expreſſe an tacite, ut cum depoſitum pretium repetit aut ex quo ipſi facta eſt denuntiatio rem diſtractum iri, ſe intra diem a Judice definitum non offert aut extra caſum factæ denuntiationis a die venditionis 30. annos labi patitur *arg. l. 3. l. f. C. de præſcript. 30. l. 40. ann. l. 2. C. de conſt. pec. Conſt. Elect. 32. p. 2.* pariter ac annum ad retrahendum ex cauſa conſanguinitatis indultum ilico a die factæ venditionis non expectata traditione currere adverſus Gailium *2. O. 19. n. 17.* & Koppenium *deciſ. 52. num. 27.* item Zoeſium *de Retr. Gentil. n. 111.* verius eſt Carpzov. *p. 2. C. 32. d. 3.* Ex eo autem, quod venditor venditionis oblatæ non recipit conditionem, cum alia quædam ejus cauſa appareat, ilico Retrahendi jure ſe abdicaſſe arguendus non eſt. Mev. 3. *deciſ. 324.* Alioquin quamdiu res non vendatur, juri retrahendi nullo unquam tempore præſcribitur, quia eo uti venditor non potuit *arg. l. 1. §. 1. C. de annal. except.* Carpzov. *P. 2. C. 32. d. 13.* Quemadmodum etiam jus redimendi ex pacto ſimplici nullo unquam

Digitized by Google

tempore excludi conſtans eſt in praxi ſententia, quam nec rationibus iisque juri naturæ longe convenientioribus deſtitui Hahnius *ad Weſ. de reſc. vend. n. 6.* ſtatuit. Quamvis jure Civili hujusmodi pacto, etiam quo convenit, ut quandocunque, ſemper, toties quoties libuerit, liceat venditori retrahere, curſu 30. annorum præſcribi verius videatur. Cæterum tacitam renunciationem non impedit tempore contractus facta proteſtatio de retrahendo Mev. *ad Jus Lub. lib. 3. tit. 7. art. 1. n. 78.* Minor tamen læſus reſtituitur utique in caſu, quo ejus nomine intervenientibus ſolennibus requiſitis cum iſto pacto res vendita fuit *l. 38. pr. de minor.* Sed & idem dicendum videtur, ſi res per patrem ſub eodem pacto vendita fuerit; Nihil obſtante *l. 2. C. ſi adverſus vend. pign.* Nam ibi rem a patre venditam ideo non revocat minor, quod velit venire contra legitimum patris factum; id quod leges non admittunt. Tandem ſi convenerit inter emtorem ac venditorem, ut ſi quispiam retrahere velit, contractus nullus eſſe debeat, ex doctrina Esbachii *ad Carpzov. P. 2. C. 33. d. 2.* pactum valet, ut retrahens excludatur, modo fraudis conſilium non ſubſit *arg. l. 19. de uſu cap. l. 1. 2. 4. pr. & t. t. de Leg. commiſſ. l. 4. C. de pact. inter emt. & vend.* quæ & optima eidem videtur eludendi jus retractus cautela.

A611475316

Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google